

СТАН ГОТОВНОСТІ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІКТ У ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Мельник Оксана

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН
України

Бурхливий розвиток інноваційних та інформаційних технологій вимагає суттєвих змін у навчально-виховному процесі, в тому числі початкової школи. Сучасних першокласників, які народилися та вирости в епоху розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), вже не задовольняють традиційні форми, методи та прийоми навчання [1]. Тому вчителі початкових класів все частіше використовують різноманітні новації, зокрема ЕОР, на уроках з метою урізноманітнення, осучаснення навчального процесу, покращення його результативності. Вкрай важливим та необхідним є розуміння вчителями початкових класів доцільності та своєчасності застосування ЕОР на уроках з метою підвищення пізнавальної активності учнів та інтересу до навчання, розвитку активної, творчої особистості, яка здатна працювати з великою кількістю інформації та новітніми технологіями, що постійно змінюються, удосконалюються. Але, оскільки Україна робить лише перші кроки в питанні впровадження ЕОР та різноманітних мобільних пристроїв у початкову ланку освіти, існують певні занепокоєння з боку деяких педагогів та вчених щодо ефективності впровадження цих новітніх технологій та засобів навчання у навчально-виховний процес.

З метою з'ясування стану впровадження ЕОР у початкові класи нами було розроблено анкети та проведено анкетування серед вчителів, які беруть участь у експерименті. Отримані результати підтвердили той факт, що зараз важко знайти вчителя початкових класів, хто не використовує ЕОР у своїй практиці. Так, на запитання: «Чи використовували Ви у своїй роботі ЕОР для початкових класів до участі у проекті?» жоден з опитуваних не дав негативну відповідь. 58 % вчителів-учасників експерименту відповіли, що вони раніше застосовували ЕОР систематично, 32% робили це до участі у експерименті епізодично, 11% - постійно. Такі результати свідчать про те, що вчителі початкових класів України сьогодні є досить обізнані щодо існуючих новітніх технологій.

Рис. 1. демонструє відповіді учасників анкетування на друге питання анкети та показує тенденцію використання різних видів ЕОР вчителями початкових класів. Як видно з поданої діаграми, всі опитувані вчителі використовували у своїй практичній діяльності презентації, більше половини мультимедійні комплекси, 50% - конструктор уроку. Однакова кількість респондентів - 44% до участі у експерименті мали справу також з методичними збірками, електронними підручниками та дидактичними збірками. Третина вчителів відповіли, що використовували на практиці електронні словники.

Рис. 1. ЕОР, які використовували вчителі початкових класів до участі у експерименті

На питання, ЕОР яких виробників використовують вчителі сьогодні, майже всі опитані, а саме 94%, відповіли, що це ЕОР з Інтернет-джерел. Це свідчить про недостатню кількість грифованих та апробованих ЕОР для початкової школи на вітчизняному ринку.

Питання якості будь-яких ЕОР є завжди актуальним, особливо коли мова йде про ресурси для учнів молодшого шкільного віку. Щодо цього важливого аспекту ЕОР, 78% респондентів оцінили ресурси, якими вони користувалися до експерименту, на оцінку «добре», інші 22% - на «задовільно».

Ми попросили респондентів проранжувати деякі критерії якості ЕОР у порядку їх важливості, а саме: відповідність Державному

стандарту початкової загальної освіти та змісту навчальної програми; відповідність віковим та психологічним особливостям молодших школярів, рівню їх знань; інтерактивність; мультимедійність; наявність ігрових моментів. На думку більше ніж 55% вчителів-учасників опитування, найбільш важливим для якісного ЕОР є його відповідність віковим та психологічним особливостям молодших школярів, рівню їх знань. Другим за важливістю критерієм якості ЕОР більше ніж 55% опитуваних вважають відповідність ЕОР Державному стандарту початкової загальної освіти та змісту навчальної програми. Трохи більше за 33% вчителів визнали інтерактивність третьою важливою складовою якісних ЕОР для початкових класів. Наявність мультимедійної складової в ЕОР займає IV місце за важливістю, на думку 44% вчителів, які брали участь в дослідженні. Думки респондентів розійшлися щодо такої складової, як ігрові моменти. Трохи більше ніж 33% вважають їх найменш важливим серед наданих критеріїв, в той же час стільки ж вчителів відводять йому II місце за важливістю.

На запитання «Чи вважаєте Ви за необхідне використання ЕОР у навчально-виховному процесі початкової школи?» жоден вчитель не дав заперечної відповіді, 29% відповіли «можливо, так», 16% дали позитивну відповідь, 55% відповіли, що безперечно це є вкрай важливим.

Аналіз результатів опитування щодо ефективності використання ЕОР у навчально-виховному процесі початкової школи показав, що більшість, а саме 83% респондентів, вважають таке запровадження ефективним, хоча 17% з них все ще не визначилася остаточно в цьому питанні.

Відповіді вчителів на питання щодо впливу ЕОР на учнів показали їхню впевненість в тому, що це сприяє, в першу чергу, підвищенню інтересу до предмета, кращому засвоєнню матеріалу та розвитку інтелектуального потенціалу учнів тощо.

Готовими до впровадження ЕОР у практичну діяльність вважають себе більшість учителів, які брали участь в опитуванні, але 16% респондентів відчуває себе ще досить невпевнено в цьому питанні (рис.2).

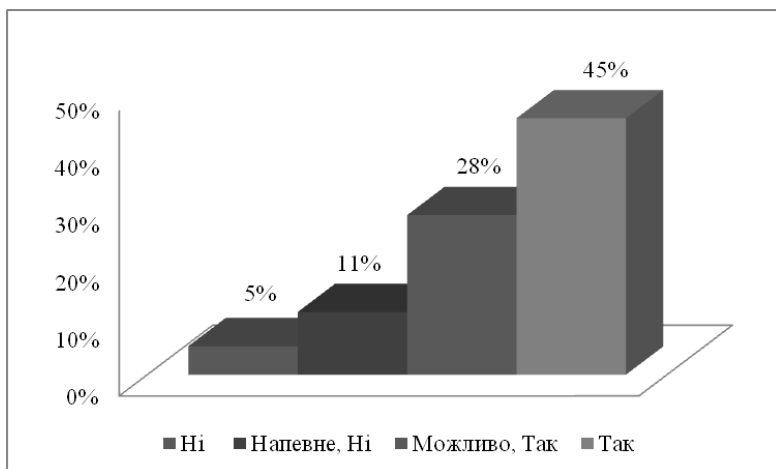

Рис. 2. Розподіл відповідей вчителів на питання: «Чи відчуваєте Ви себе готовим до впровадження ЕОР у практичну діяльність?»

Звичайно, постійний розвиток новітніх технологій вимагає від будь-якого вчителя бути завжди готовим до інновацій, удосконалювати свої вміння та навички, йти в ногу з часом. Аналіз відповідей респондентів показав, що 67% опитаних вчителів підвищували свій рівень ІКТ-компетентності щодо впровадження ЕОР у навчально-виховний процес на курсах підвищення кваліфікації за останні 3 роки, 39% підвищували свою кваліфікацію з цього питання під час заходів, організованих школою, стільки ж вчителів брали участь у тренінгах, організованих компанією Intel, 28% - у тренінгах компанії Microsoft. Але, не дивлячись на зазначене вище, 40% учасників відчувають необхідність підвищення своєї кваліфікації щодо використання ЕОР у навчально-виховному процесі початкової школи, 50% зазначили, що їм також, мабуть, необхідно покращити свої знання та вміння у зазначеному вище питанні, в той час як інші 5% ще не можуть визначитися з цього приводу.

Отже, аналіз результатів опитування, проведеного серед вчителів-учасників експерименту виявив, що всі респонденти використовують у своїй практичній діяльності ЕОР у вигляді презентацій та вважають використання ЕОР у навчанні учнів початкових класів сьогодні необхідністю. Більше ніж дві третини

опитаних вважають цей процес ефективним та готові до його впровадження. Але в той же час, не дивлячись на наявність різноманітних ЕОР для початкових класів на ринку України, більшість електронного контенту вчителі беруть з Інтернет-джерел. Не зважаючи на те, що більша частина опитаних вчителів підвищували свою кваліфікацію з питання впровадження ІКТ у практичну діяльність, вважає за необхідне підвищити власну кваліфікацію щодо впровадження ЕОР у навчально-виховний процес початкової школи, третина вчителів не надали жодної відповіді на питання «Що таке, на Вашу думку, ЕОР?». Таким чином, можна стверджувати, що ставлення вчителів-учасників експерименту до впровадження ЕОР у навчально-виховний процес початкової школи є в цілому позитивне, але відчувається їхня недостатня обізнаність у термінології, а також у питаннях ефективного впровадження та створення власних ЕОР. Подальшого дослідження потребує ставлення батьків до використання засобів ІКТ під час навчання молодших школярів.

Література:

1. Лаврентьева Г. П. Використання комп'ютера у навчанні молодших школярів очима психолога. Комп'ютер у школі та сім'ї, №8, 2011. С. 21-24.